

PRATARMĖ

„Res Humanitariae“ XI numerio didžioji dalis yra skirta straipsniams, kuriuos parengė tarptautinės mokslinės konferencijos „Liuteroniškieji giesmynai praeityje ir dabartyje“ pranešimų autoriai. Tai pirmoji Lietuvoje surengta tokio pobūdžio konferencija, kurioje buvo aptarta Baltijos šalių, ypač Mažosios Lietuvos, liuteroniškų bažnyčių giesmynų raida, jų muzikiniai, lingvistiniai, istoriniai ir kiti aspektai. Leidinyje publikuojamuose straipsniuose autoriai nagrinėja lietuviškos liuteroniškos giesmės pasirodymo aplinkybes, analizuoja giesmių muziką, kalbą, teologiją, įvertina jos poveikį kultūrai bei šiandieniniam dvasingumui.

Dariaus Petkūno straipsnyje aptariamos prieškario Liuteronų bažnyčios pastangos išleisti pirmąjį giesmyną bendrine lietuvių kalba, supažindinama su pagrindinėmis priežastimis, skatinusiomis tokio giesmyno poreikį, aprašomos liuteronų konsistorijos derybos su Lietuvos reformatų bažnyčia ir Švietimo ministerija, vertinama projekto įgyvendinimo eiga. Guido Michellini nagrinėja iki 1705 m. išleistus Mažosios Lietuvos giesmynus, pradedant 1566–1570 m. laikotarpiu išėjusiomis Martyno Mažvydo *Gesmėmis Chriksczoniskomis*, kurios yra pirmasis atskira publikacija išleistas lietuviškas giesmynas. Dalios Kiseliūnaitės straipsnyje supažindinama su naujojo Lietuvos liuteronų giesmyno *Krikščioniškos giesmės* (2007) tekstų rengimo istorija, medžiagos atrankos, redagavimo problemomis ir rezultatais. Charlesas Evansonas nagrinėja Martyno Mažvydo išverstus Luko Losijaus liturginius tekstus bei jų poveikį Rytų Prūsijos lietuviškai kalbančių parapijų liturginiam gyvenimui. Inga Strungytė-Liugienė analizuoja jaunųjų Halės pietistų giesmes Kristijono Endrikio Mertikaičio giesmynuose *Wissokies naujes giesmes arba ewangeliszki psalmi* (1817) ir *Mažos giesmju knygeles* (1819). Regimantas Gudelis tiria liuteroniškosios muzikinės tradicijos įtaką dainų švenčių pradžiai (XIX a. antroji pusė) Šveicarijoje, Vokietijoje ir Baltijos šalyse.

Kiti straipsniai skirti lingvistinėms problemoms nagrinėti: Dalia Pakalniškienė ir Raimonda Šarkytė analizuoja Mikalojaus Daukšos raštų trumposios šaknies intarpinius ir *sta* kamieno veiksmažodžius remdamosi natūraliosios morfologijos principais; Vaida Drukteinytė nagrinėja lietuvių kalbos daiktavardžio *susirgimas* vartojimo reikšmėmis „liga“, „sirgimo procesas“, „sirgimo proceso pradžia“, „ligos atvejis“ ir kt. taisyklingumo klausimą. Trijuose straipsniuose aptariamos dabartinės latvių kalbos problemos: Evelīna Zilgalve analizuoja latvių kalbos dalelyčių reikšmę sakinio komunikacinėje struktūroje; Anita Helviga tiria su brūkšneliu rašomus literatūrologijos terminus semantiniu ir struktūriniu aspektais; Velga Laugale apibendrina ir nagrinėja Latvijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2010/2011 mokslo metais fiksuotus švietimo įstaigų pavadinimus. Anglų kalbos leksinės reliacinės struktūros vaidmenį kuriant akademinių diskursą ir jos pasiekiamą reliacinį efektą tiria Liolita Bernotienė.

Leidinyje publikuojamame Helmuto Arnašiaus straipsnyje nagrinėjama XVIII a. Karaliaučiuje gyvenusio intelektualo Johanno Georgo Hamanno išsakyta Imanuelio Kanto filosofijos ir apšvietos judėjimo kritika. Vertindamas I. Kanto filosofiją bei pasaulėžiūrą iš tikėjimo ir liuteroniškosios dogmatikos pozicijų, J. G. Hamannas teigė, kad žmogaus egzistencijos esmę sudaro ne vien tik protas – ne mažiau svarbią vietą užima emocijos, laisva vaizduotė, dvasinis gyvenimas bei tikėjimas.

Recenzijų skyriuje pateikiama doc. dr. Arūno Streikaus parašyta Dariaus Petkūno knygos *The Repression of the Evangelical Lutheran Church in Lithuania during the Stalinist Era* recenzija.

Kronikų skyriuje prisimenamas amžinybėn išėjęs Klaipėdos universiteto anglų kalbos dėstytojas, mokslininkas, jūrinių terminų specialistas Jurgis Banaitis.

Leidinio sudarytojas

doc. dr. Darius Petkūnas